

Postrzeganie relacji polsko-niemieckich

20 lat Fundacji CBOS 1997–2017

Od 11 kwietnia 1997 r., od wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej, **CBOS DZIAŁA JAKO FUNDACJA.**

Dwadzieścia lat w życiu politycznym, społecznym i w życiu fundacji to dużo. Wiele się przez ten czas zdarzyło.

CBOS ZREALIZOWAŁ

836

badania

REZULTATY BADAŃ STATUTOWYCH UDOSTĘPNILIŚMY
SPOŁECZEŃSTWU, MEDIOM, INSTYTUCJOM PUBLICZNYM
I ORGANOM PAŃSTWOWYM W POSTACI

3735

komunikatów

PRACOWAŁO DLA NAS

3600

ankieterów

PRZEBADALIŚMY PONAD

1 000 000

respondentów

Naszemu czytelnikom, naszym respondentom i sobie życzymy kolejnych lat owocnych i inspirujących badań, upowszechniania płynącej z nich wiedzy o społeczeństwie, a także popularyzacji dorobku fundacji CBOS.

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Po dwóch latach działalności rząd Beaty Szydło ma w porównaniu poprzednimi gabinetami rządowymi historycznie dobre notowania w wielu dziedzinach swojej działalności¹. Do wyjątków należy polityka zagraniczna, oceniana gorzej niż za poprzedników. Jak się wydaje, wynika to nie tyle z braku akceptacji celów polityki zagranicznej, ile, przede wszystkim, z jej konfrontacyjnego stylu i niezadowolającej skuteczności. Jednym z obszarów polityki zagranicznej, który może budzić niepokój, są stosunki polsko-niemieckie.

OCENA STOSUNKÓW POLSKO-NIEMIECKICH

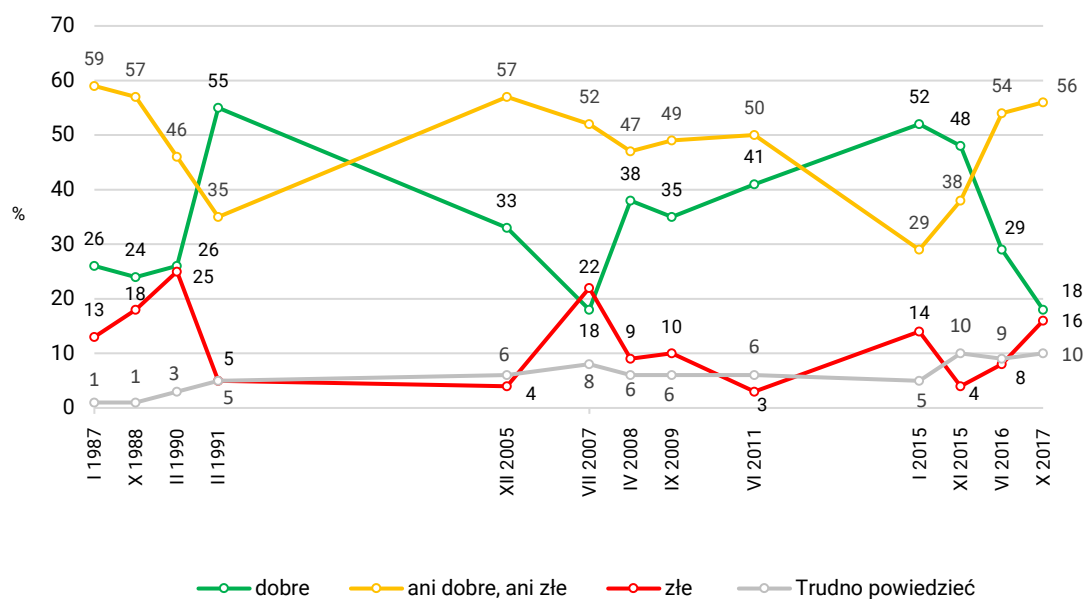
Ponad połowa Polaków (56%) postrzega obecne stosunki polsko-niemieckie jako przeciętne – ani dobre, ani złe². Pozostali tylko minimalnie częściej określają je jako dobre niż jako złe. Obecne oceny relacji polsko-niemieckich należą do najgorszych od stycznia 1987 roku, kiedy to po raz pierwszy pytaliśmy Polaków o tę kwestię. Stosunki polsko-niemieckie były gorzej niż obecnie postrzegane jedynie w lipcu 2007 roku, pod koniec działalności rządu Jarosława Kaczyńskiego.

Ogólnie rzecz biorąc, społeczne opinie o stosunkach między Polską i Niemcami charakteryzują się dużą dynamiką. W badaniach CBOS najlepiej były one oceniane w lutym 1991 roku, a zatem krótko po podpisaniu polsko-niemieckiego traktatu granicznego. Dużo pozytywnych ocen wzajemnych relacji rejestrowaliśmy też pod koniec rządów koalicji PO–PSL w 2015 roku.

¹ Por. komunikat CBOS „Bilans dokonań rządu po dwóch latach jego działalności”, listopad 2017 (oprac. B. Roguska).

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (329) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 5–12 października 2017 roku na liczącej 948 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. Jak pan(i) ocenia obecne stosunki polsko-niemieckie? Czy są one:

Postrzeżenie stosunków polsko-niemieckich wiąże się z oceną polityki zagranicznej rządu. Osoby zadowolone z niej istotnie lepiej oceniają relacje polsko-niemieckie niż niezadowolone i odwrotnie – badani określający stosunki polsko-niemieckie jako dobre zdecydowanie lepiej recenzują politykę zagraniczną rządu niż ci, którzy oceniają je krytycznie.

TABELA 1

Ocena polityki zagranicznej rządu	Jak Pan(i) ocenia obecne stosunki polsko-niemieckie? Czy są one:			
	dobre	ani dobre, ani złe	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Dobra	24	62	10	4
Dostateczna	18	65	13	4
Niedostateczna	12	50	34	4
Trudno powiedzieć	15	44	7	34

TABELA 2

Jak Pan(i) ocenia obecne stosunki polsko-niemieckie? Czy są one:	Oceny polityki zagranicznej			
	dobra	dostateczna	niedostateczna	Trudno powiedzieć
	w procentach			
– dobre	46	22	18	14
– ani dobre, ani złe	38	25	24	13
– złe	21	17	56	6
Trudno powiedzieć	18	11	12	59

Im większe deklarowane zainteresowanie polityką, tym częstsze negatywne oceny stosunków polsko-niemieckich. Wśród osób najuważniej śledzących to, co dzieje się w polityce, blisko połowa określa relacje między Polską a Niemcami jako złe.

TABELA 3

Zainteresowanie polityką	Jak Pan(i) ocenia obecne stosunki polsko-niemieckie? Czy są one:			
	dobrze	ani dobrze, ani złe	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Bardzo duże	19	32	47	2
Duże	17	54	27	2
Średnie	17	62	15	6
Nikłe, niewielkie	17	55	14	14
Żadne	21	49	7	23

Przekonanie, że stosunki polsko-niemieckie są obecnie takie sobie – ani dobre, ani złe, przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Ponadto nieco częściej niż przeciętnie jako złe skłonni są je określać mieszkańcy dużych miast, osoby najlepiej wykształcone i sytuowane, a także respondenci identyfikujący się z lewicą oraz badani nieuczestniczący w praktykach religijnych.

W elektoratach głównych ugrupowań politycznych opinie o relacjach polsko-niemieckich są niejednoznaczne. Ponadto częściej jako złe postrzegają je zwolennicy PO i Nowoczesnej niż potencjalni wyborcy PiS i Kukiz'15.

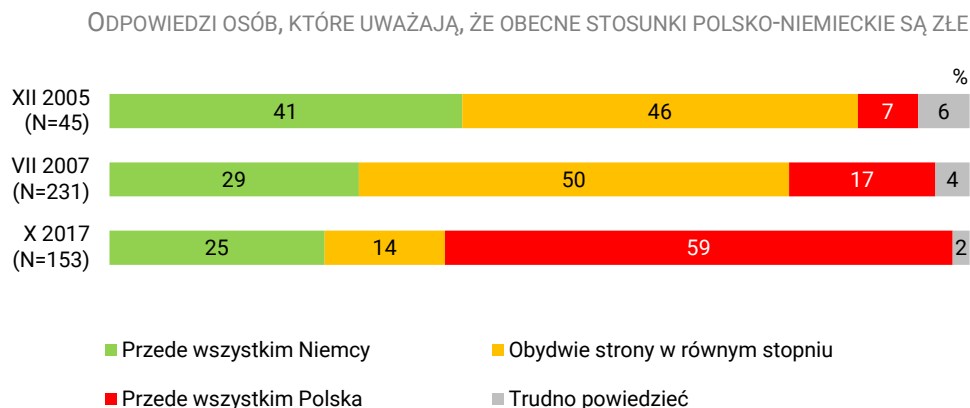
TABELA 4

Potencjalne elektoraty	Jak Pan(i) ocenia obecne stosunki polsko-niemieckie? Czy są one:			
	dobrze	ani dobrze, ani złe	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	20	42	33	5
PiS	19	64	10	7
Kukiz'15	17	63	17	3
Nowoczesna	10	55	34	1

W lipcu 2007 roku, kiedy oceny relacji między Polską a Niemcami były jeszcze gorsze niż obecnie, dominowała opinia, że odpowiedzialność za zły stan wzajemnych stosunków ponoszą w równym stopniu obie strony. Obecnie ponad połowa badanych postrzegających stosunki polsko-niemieckie jako złe winą za taki stan rzeczy obarcza stronę polską.

CBOS

RYS. 2. Która strona ponosi większą odpowiedzialność za zły stan stosunków polsko-niemieckich?

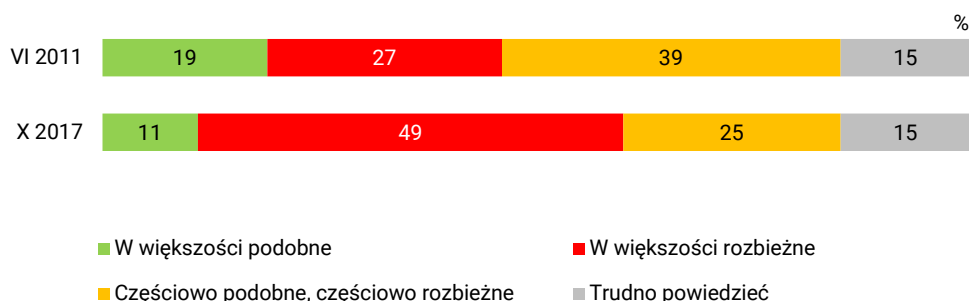

INTERESY POLSKI I NIEMIEC W EUROPIE – PODOBNE CZY RÓŻNE?

W ciągu ostatnich kilku lat, od czerwca 2011 roku, bardzo wyraźnie pogorszyło się postrzeganie wspólnoty interesów Polski i Niemiec w Europie. O ile wówczas interesy obu krajów były określane przez największą grupę badanych jako częściowo podobne, a częściowo różne, o tyle obecnie przeważa opinia, że są one w większości rozbieżne. Odsetek respondentów będących zdania, że oba kraje mają obecnie rozbieżne interesy, wzrósł od 2011 roku aż o 22 punkty procentowe (do 49%), zarazem odsetek osób dostrzegających wspólnotę interesów zmniejszył się z 19% do 11%.

CBOS

RYS. 3. Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie interesy Polski i Niemiec w Europie są podobne czy też raczej rozbieżne?

Przekonanie, że obecnie interesy Polski i Niemiec są w większości rozbieżne, przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Ciekawe, że równie często wyrażają je badani deklarujący lewicowe poglądy polityczne (57%), co identyfikujący się z prawicą (58%). Ponadto o rozbieżności interesów mówi nie tylko większość zdeklarowanych wyborców PiS i Kukiz'15, ale także znaczna część sympatyków PO i Nowoczesnej.

TABELA 5

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie interesy Polski i Niemiec w Europie są podobne czy też raczej rozbieżne?			
	W większości podobne	W większości rozbieżne	Częściowo podobne, częściowo rozbieżne	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Nowoczesna	21	39	31	9
PO	18	36	27	19
PiS	11	55	24	10
Kukiz'15	9	64	25	2

Rozbieżności interesów Polski i Niemiec częściej niż przeciętnie konstatają osoby najbardziej zainteresowane polityką i uważnie śledzące wydarzenia polityczne.

TABELA 6

Zainteresowanie polityką	Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie interesy Polski i Niemiec w Europie są podobne czy też raczej rozbieżne?			
	W większości podobne	W większości rozbieżne	W większości podobne	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Bardzo duże	13	69	16	2
Duże	14	53	31	2
Średnie	11	52	28	9
Niższe, niewielkie	8	50	25	17
Żadne	13	33	17	37

Społeczny obraz relacji polsko-niemieckich pokazuje, że Polacy z dużą wrażliwością reagują na zmieniający się kontekst polityczny i retorykę rządzących. Kolejny raz po objęciu rządów przez Prawo i Sprawiedliwość pogarszają się oceny stosunków polsko-niemieckich. Co więcej, tym razem – inaczej niż w 2007 roku – osoby, które krytycznie oceniają wzajemne racje, odpowiedzialnością za taki stan rzeczy skłonne są obarczać raczej stronę polską niż niemiecką. Jeszcze bardziej niepokojąca jest postrzegana rozbieżność interesów Polski i Niemiec oraz zmiana definicji sytuacji w tym zakresie, jaka nastąpiła w ostatnich latach.

Opracowała
Beata Roguska